

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
იურიდიული ფაკულტეტი

სამართლის ჟურნალი

№1, 2018

უნივერსიტეტის
გამომცემლობა

UDC (უაკ) 34(051.2)

ს-216

მთავარი რედაქტორი

ირაკლი ბურდული (პროფ., თსუ)

სარედაქციო კოლეგია:

ლევან ალექსიძე (პროფ., თსუ)

გიორგი დავითაშვილი (პროფ., თსუ)

ავთანდილ დემეტრაშვილი (პროფ., თსუ)

ბესარიონ ზოიძე (პროფ., თსუ)

თევდორე ნინიძე (პროფ., თსუ)

ნუგზარ სურგულაძე (პროფ., თსუ)

პაატა ტურავა (პროფ., თსუ)

ლადო ქანტურია (პროფ., თსუ)

ნათია ჩიტაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)

ლელა ჯანაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)

გიორგი ხუბუა (პროფ., თსუ)

ლაშა ბრეგვაძე (თ. წერეთლის სახ. სახელმწიფოსა და

სამართლის ინსტიტუტის დირექტორი)

გუნთერ ტოიბნერი (პროფ.,

ფრანკფურტის უნივერსიტეტი)

ბერნდ შუნემანი (პროფ.,

მიუნხენის უნივერსიტეტი)

იან ლიდერი (პროფ.,

ფრაიბურგის უნივერსიტეტი)

ხესე ანტონიო სეოანე (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

კარმენ გარსიმარტინი (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

არტაკ მკრტიჩიანი (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

*გამოცემულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
საუნივერსიტეტო საგამომცემლო საბჭოს გადაწყვეტილებით*

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
გამომცემლობა, 2019

ISSN 1987-7668

დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის ძირითადი და აქცესორული საფუძვლები

ტამპერეს ევროპული საბჭოს მიერ მხარდაჭერილ იქნა ინიციატივა კავშირის ნევრ სახელმწიფოებს შორის ექსტრადიციის რთული, ფორმალური პროცედურების გაუქმებისა და მისი გამარტივებული მექანიზმით ჩანაცვლების თაობაზე, რომელსაც საფუძვლად დაედებოდა ნევრ სახელმწიფოებს შორის ორმხრივი ნდობისა და ორმხრივი აღიარების პრინციპები. ამ მიზნით 2002 წელს ევროპული კავშირის საბჭოს მიერ მიღებულ იქნა „დაკავების ევროპული ორდერისა და პირის გადაცემის პროცედურების შესახებ“ ჩარჩო-გადანყვეტილება. ექსტრადიციის კვაზიევროპულმა სისტემამ არსებითად შეცვალა სახელმწიფოებს შორის პირის გადაცემის პროცედურები, შეზღუდვები გაუქმდა პოლიტიკურ და სამხედრო დანაშაულებზე, მოქალაქის გადაცემაზე, განისაზღვრა ექსტრადიციის ვადა და ა.შ. დღესდღეობით კავშირის ნევრ სახელმწიფოებს შორის პირის გადაცემა დაკავების ევროპული ორდერის საფუძველზე ხორციელდება. იგი კავშირის ნევრი სახელმწიფოს მართლმსაჯულების განმახორციელებელი ორგანოს გადანყვეტილებაა, რომელიც ადრესატ სახელმწიფოს სთხოვს პირის დაკავებასა და გადაცემას. დაკავების ევროპული ორდერი გამოიცემა იმ შემთხვევაში, თუ პირის წინააღმდეგ მოთხოვნის წარმდგენ სახელმწიფოში სისხლისსამართლებრივი დევნა ხორციელდება ან თავისუფლების აღკვეთის შესახებ გამოტანილი განჩინების ან თავისუფლების შეზღუდვის თაობაზე ბრძანების აღსრულების მიზნით. თუმცა, ექსტრადიციასთან დაკავშირებული შეზღუდვები არ არის აბსოლუტური, დაკავების ევროპული ორდერი შესაძლებელია არ შესრულდეს ცალკეულ შემთხვევაში.

სტატიაში განხილულია დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის ნორმატიული და აქცესორული საფუძვლები. ნორმატიულ საფუძვლებზე მსჯელობა ეფუძნება „დაკავების ევროპული ორდერისა და პირის გადაცემის პროცედურების შესახებ“ ჩარჩო-გადანყვეტილებას. აქცესორული პირობების განხილვა ეყრდნობა მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკას, რომელიც განვითარებულია წინასწარი გადანყვეტილების პროცედურის ფარგლებში. სტატიაში აგრეთვე მიმოხილულია ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის არსი და მახასიათებლები, ორმხრივი ნდობისა და ორმხრივი აღიარების პრინციპები, ელემენტები, რომლებიც პირის გადაცემის კვაზიევროპული სისტემის განუყოფელი ნაწილია.

* სამართლის დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი (ავილირებული), საქართველოს უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის ასოცირებული პროფესორი, ნიუ ვიჟენ უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის პროფესორი.

** ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტი, გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის ასისტენტი, თბილისის ღია უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის მონვეული ლექტორი.

საკვანძო სიტყვები: დაკავების ევროპული ორდერი, ექსტრადიცია, ორმხრივი ნდობის პრინციპი, ორმხრივი აღიარების პრინციპი, მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლო.

1. შესავალი

ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემა გლობალურ დონეზე პირის გადაცემის ყველაზე ეფექტიანი და აპოლიტიკური მექანიზმია. მიუხედავად იმისა, რომ ორმხრივ სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობებში ან რეგიონულ ფორმატში (მაგ.: ექსტრადიციის სკანდინავიურ სივრცეში) არსებობს ევროპულ კავშირში მოქმედი მექანიზმის მსგავსი მოდელი, ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემას განსაკუთრებული ბუნება, თანდაყოლილი მახასიათებლები აქვს. იგი თანადროულად არის როგორც ექსტრადიციის სფეროში თანამშრომლობის იუსტიციური მექანიზმი, აგრეთვე ადამიანის უფლებების დაცვის ნორმატიულ-ინსტრუმენტული საშუალება. ექსტრადიციის სხვა მოდელებისგან განსხვავებით, პირის გადაცემის კვაზიევროპული რეჟიმი ითვალისწინებს არა მხოლოდ ეროვნული სასამართლოების, არამედ ამბივალენტური ფუნქციებით აღჭურვილი სუპრანაციონალური ორგანოს – მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მონაწილეობას. მიუხედავად იმისა, რომ ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის ფუნქციონირება უფრო ეფექტიანია, ვიდრე სხვა მასშტაბური მოდელებისა, იგი არ წარმოადგენს კოოპერაციის ზეეროვნულ სფეროს და მუდმივად განიცდის მატერიალურ მოდერნიზაციას წევრი სახელმწიფოების არასწორი რეალიზაციით ან მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს ავთენტური ინტერპრეტაციის გზით. აქედან გამომდინარე, ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის ფარგლებში დაკავების ევროპული ორდერი ყოველთვის შესრულებას არ ექვემდებარება. უფრო მეტიც, ევროპული კავშირის სამართალი შეიძლება დაირღვეს არა მხოლოდ დაკავების ევროპული ორდერის არ აღსრულებით, აგრეთვე მისი შესრულებით. ამგვარად, მნიშვნელოვანია იმ შემთხვევების იდენტიფიცირება და ანალიზი, რომლებიც პირდაპირ არ არის მოხსენიებული კავშირის კანონმდებლობაში, თუმცა განვითარებულია მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიერ ადამიანის უფლებათა ევროპული სტანდარტების დაცვისა და გაუმჯობესებისთვის. შესაბამისად, წინამდებარე სტატიის მიზანია მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს რელევანტურ პრაქტიკაზე დაყრდნობით განიხილოს დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის აქცესორული საფუძვლები და წარმოაჩინოს მისი ზეგავლენა ადამიანის უფლებათა ევროპულ სტანდარტებზე. აქედან გამომდინარე, აგრეთვე მიმოხილულია დაკავების ევროპული ორდერის შესრულებაზე უარის თქმის აბსოლუტური და ფაკულტატური ნორმატიული კრიტერიუმები. სტატიის ფარგლებში არ ხორციელდება დაკავების ევროპულ ორდერთან მიმართებით მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიდგომის თანამიმდევრულობის, აქტივიზმის, პოლიტიკის შეფასება. სტატიაში დასახული მიზნებიდან გამომდინარე, კვლევა მეტწილად ეფუძნება არა მხოლოდ კავშირის სამართლებრივ აქტებს, ამ სფეროში არსებულ დარგობრივ აკადემიურ ნაშრომებს, არამედ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს თანამედროვე მიდგომებს, აქტუალურ პრაქტიკას დაკავების ევროპულ ორდერთან დაკავშირებით.

სტატიაში გამოყენებულია კვლევის ანალიტიკური და ლოგიკური მეთოდები, რომელთა საფუძველზე გაანალიზებულია ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის თანდაყოლილი ელემენტები, სისხლის სამართლის სფეროში თანამშრომლობის ფუძემდებლური პრინციპები, დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის ნორმატიული და დამატებითი პირობები, ამ მიმართულებით მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკა. გარდა ამისა, სინთეტიკური მეთოდის საშუალებით შეფასებულია კავშირის სასამართლოს პრაქტიკით განვითარებული დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის აქცესორული საფუძვლები, რომლებიც დღესდღეობით ლიტმუსის ტესტია კავშირის ფარგლებში ექსტრადიციის ძირითად უფლებათა დაცვის სტანდარტებთან შეფასების თვალსაზრისით.

სტატია ეთმობა ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის არსსა და მახასიათებლებს. მასში საუბარია ევროპული კავშირის სამართალში ფუძემდებლური, კონსტიტუციური მნიშვნელობის მქონე პრინციპებზე – ორმხრივ ნდობასა და ორმხრივ აღიარებაზე, რომელსაც ექსტრადიციის კვაზიევროპული რეჟიმი ეფუძნება. ამასთან, მსჯელობა ხორციელდება იმ ელემენტებზე, რომლებიც პირის გადაცემის კვაზიევროპული სისტემის განუყოფელია. სტატიაში განხილულია ექსტრადიციის კვაზიევროპულ ინსტრუმენტში არსებული ნორმატიული საფუძვლები, რომლებიც წარმოადგენს პირის გადაცემაზე უარის თქმის აბსოლუტურ და ნებაყოფლობით გარემოებებს. იგი მიმოიხილავს დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის დამატებით საფუძვლებს, რომლებიც მართლმსაჯულების ევროპულმა სასამართლომ წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურის ფარგლებში განავითარა.

2. ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის არსი და მახასიათებლები

1999 წლის ტამპერეს სამიტზე ევროპული საბჭოს მიერ მხარდაჭერილ იქნა კავშირის წევრ სახელმწიფოებს შორის ევროპის საბჭოს ფარგლებში არსებული ექსტრადიციის რთული, ხანგრძლივი პროცედურების გამარტივებული, სწრაფი მექანიზმით ჩანაცვლების ინიციატივა¹, რომელსაც საფუძვლად დაედებოდა წევრ სახელმწიფოებს შორის ორმხრივი ნდობის პრინციპი² და კავშირის ერთი წევრი ქვეყნის სასამართლოს გადაწყვეტილების სხვა წევრი სახელმწიფოს მიერ ორმხრივი აღიარება.³ ამ სისტემის ფორმირება გამომდინარეობს ევროპული ინტეგრაციის მიზნიდან – კავშირის ფარგლებში შეიქმნას თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სივრცე, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება კავშირის ტერიტორიაზე პირის რეალურად თავისუფალი გადაადგილება და უსაფრთხოების მაღალი სტანდარტების შემუშავება, დადგენა, რომელიც კავშირის ბრძოლას ორგანიზებულ დანაშაუ-

¹ Presidency Conclusions at Tampere European Council 15 and 16 October 1999, <http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm#union> [18.12.2017].

² იხ.: მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე: Aranyosi and Căldăraru, [C-404/15 and C-659/15 PPU], 75-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175547&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=302286>> [18.12.2017].

³ მირიანაშვილი გ., ევროპული კავშირის წევრი სახელმწიფოებისა და საქართველოს სასამართლოებს შორის სისხლის სამართლის საკითხებზე თანამშრომლობის ფარგლები ასოცირების შესახებ შეთანხმების მიხედვით, ქართულ-გერმანული სისხლის სამართლის ჟურნალი, №2, თბ., 2017, 40-41, <<http://www.dgstz.de/storage/documents/g07F05BlilKewiUBDBntciLjv3rObm359YmWuTVF.pdf>> [18.12.2017].

ლებთან, ქსენოფობიასთან, რასიზმთან კიდევ უფრო ეფექტიანსა და ქმედითს გახდის.⁴ იგი დაფუძნდა 2002 წელს ევროპული კავშირის საბჭოს მიერ მიღებული „დაკავების ევროპული ორდერისა და პირის გადაცემის პროცედურების შესახებ“ ჩარჩო-გადანყვეტილებით⁵ (შემდგომში – ჩარჩო-გადანყვეტილება). აღსანიშნავია, რომ კავშირის რეგულაციისგან, დირექტივისა და გადანყვეტილებისგან განსხვავებით ჩარჩო-გადანყვეტილება არ წარმოადგენს კავშირის საკანონმდებლო აქტს. იგი იყო სამართლებრივი ინსტრუმენტი, რომელიც ევროპული კავშირის საბჭოს მიერ სისხლის სამართლის საქმეებზე თანამშრომლობის სფეროში მიიღებოდა. ლისაბონის ხელშეკრულების ამოქმედების შემდეგ კავშირის დამფუძნებელი ხელშეკრულებები ჩარჩო-გადანყვეტილების მიღებას არ ითვალისწინებს. მისი მიზანი იყო უზრუნველყო კავშირის წევრ სახელმწიფოთა სისხლის სამართლის კანონმდებლობის დაახლოება და ჰარმონიზაცია. იგი შესასრულებლად სავალდებულო იყო მასში განსაზღვრული მიზნის მიღწევასთან მიმართებით. ჩარჩო-გადანყვეტილებას უშუალოდ მოქმედი და გამოყენებადი ბუნება არ ჰქონდა, დირექტივის მსგავსად, იგი საჭიროებდა თავისი მიზნის ეროვნულ სამართალში ტრანსპოზიციას. თუმცა, მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიერ *პუპინოს საქმეზე* მიღებული გადანყვეტილების მიხედვით, ეროვნული ინსტიტუტი ან/და ორგანო ვალდებული იყო ეროვნულ სამართალში მაიმპლემენტირებელი აქტის ინტერპრეტაცია განეხორციელებინა ჩარჩო-გადანყვეტილების შესაბამისად⁶. ნიშანდობლივია, რომ ჩარჩო-გადანყვეტილების მიღებით სისხლის სამართლის საქმეებზე სასამართლოს გადანყვეტილების ორმხრივი აღიარების პრინციპის ნორმატიული რეალიზაცია პირველად განხორციელდა.⁷

2.1. ორმხრივი ნდობა და ორმხრივი აღიარება – კავშირის კონსტიტუციური ხასიათის პრინციპები

ევროპული კავშირის სამართალში ორმხრივი ნდობისა და ორმხრივი აღიარების პრინციპები ფუნდამენტური მნიშვნელობის, კონსტიტუციური ხასიათისაა.⁸ ისინი მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკით ინტეგრაციის ფორმატში სხვადასხვა ეტაპზე, სფეროებში⁹

⁴ მირიანაშვილი გ., ევროპული კავშირის სამართლის ცნობარი, თბ., 2015, 77.

⁵ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002F0584>> [18.12.2017]. Council Framework Decision of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L.2009.081.01.0024.01.ENG>> [18.12.2017].

⁶ დაწვრილებით იხ. მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: Maria Pupino [C-105/03], 47-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=59363&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=316678>> [18.12.2017].

⁷ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002F0584>> [18.12.2017].

⁸ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: N.S. [C-411/10 and C-493/10], 83-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=117187&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=303874>> [18.12.2017]; Prechal, S.: Mutual Trust Before the Court of Justice of the European Union, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 76;

⁹ Emaus J., The Interaction Between Mutual Trust, Mutual Recognition and Fundamental Rights in Private International Law in Relation to the EU's Aspirations Relating to Contractual Relations, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 117-140;

თანამშრომლობის გაღრმავებისთვის არის განვითარებული. მათ აქვთ ურთიერთკავშირი,¹⁰ თუმცა განსხვავებული შინაარსი.¹¹ ამ პრინციპების საშუალებით შესაძლებელია იმგვარი სივრცის შექმნა და შენარჩუნება, რომელსაც არ ექნება ეროვნული საზღვრები,¹² სადაც იარსებებს ყველა წევრ სახელმწიფოში ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების კავშირის სამართლის შესაბამისად დაცვის პრეზუმფცია¹³ და ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული სტანდარტის გამოყენებით საფრთხე არ შეექმნება კავშირის დონეზე ფორმირებული სისხლის სამართლის საქმეებზე თანამშრომლობის ინსტრუმენტის ეფექტიან რეალიზაციას.¹⁴

ორმხრივი ნდობის პრინციპი მოითხოვს, რომ თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სივრცესთან დაკავშირებით, კავშირის წევრმა სახელმწიფომ გადაუდებელი, გამონაკლისი შემთხვევების გარდა, სხვა წევრი სახელმწიფოს მოქმედებები *a priori* მიიჩნიოს კავშირის სამართლით აღიარებული ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების შესაბამისად.¹⁵ ორმხრივი აღიარების პრინციპის ფარგლებში კავშირის ერთი წევრი სახელმწიფო ვალდებულია სისხლის სამართლის საქმეზე აღმოუჩინოს მაქსიმალური სამართლებრივი დახმარება კავშირის სხვა წევრ სახელმწიფოს¹⁶, თუმცა ამ პროცესში იგი უზრუნველყოფს კავშირის წევრი ქვეყნის სისხლისსამართლებრივი სისტემის სუბსტანციური ნაწილის ხელშეუხებლობას. ორმხრივი აღიარების პრინციპი, ერთი მხრივ, ეროვნულ სასამართლოებს შორის აყალიბებს ორმხრივ ნდობას, მეორე მხრივ, მათ აკისრებს ლოიალური თანამშრომლობის ვალდებულებას.¹⁷

ორმხრივი აღიარების პრინციპი კავშირის წევრ სახელმწიფოს აკისრებს ვალდებულებას სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით სხვა წევრი ქვეყნის სასამართლოს გადანევეტილება აღიაროს რელევანტურად და მისი აღსრულების მიზნით განახორციელოს სა-

¹⁰ *Marin L.*, "Only You": The Emergence of a Temperate Mutual Trust in the Area of Freedom, Security and Justice and Its Underpinning in the European Composite Constitutional Order, *European Papers*, Vol. 2, 2017, No 1, 142.

¹¹ *Cambien N.*, Mutual Recognition and Mutual Trust in the Internal Market, *European Papers*, Vol. 2, 2017, No 1, 94.

¹² მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანევეტილება საქმეზე: *Ruslanas Kovalkovas*, [C-477/16], 27-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185243&doclang=EN>> [18.12.2017]; მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანევეტილება საქმეზე: *Opinion 2/13 pursuant to Article 218 (11) TFEU – Draft international agreement – Accession of the European Union to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms – Compatibility of the draft agreement with the EU and FEU Treaties*, [2014], 191-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=160882&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=304567>> [18.12.2017].

¹³ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანევეტილება საქმეზე: *N.S.* [C-411/10 and C-493/10], 78-ე-მე-80 პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=117187&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=303874>> [18.12.2017].

¹⁴ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანევეტილება საქმეზე: *Stefano Melloni*, [C-399/11], მე-60 პარაგრაფი, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=135894&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=304986> [18.12.2017].

¹⁵ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანევეტილება საქმეზე: *Aranyosi and Căldăraru*, [C-404/15 and C-659/15 PPU], 78-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175547&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=302286>> [18.12.2017].

¹⁶ *Borgers M. J.*, Mutual recognition and the European Court of Justice, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminology*, 2010, 01, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1593463> [18.12.2017].

¹⁷ *Larsen L. B.*, Some Reflections on Mutual Recognition in the Area of Freedom, Security and Justice, სტატიათა კრებულიში: *Cardonnel P., Rosas A., Wahl N., [eds.]*, *Constitutionalising the EU Judicial System: Essays in Honour of Pernilla Lindh*, Oxford: Hart Publishing, 2012, 148.

თანადო მოქმედებები. ამასთან, კავშირის წევრმა სახელმწიფომ თავი უნდა შეიკავოს ეროვნული კანონმდებლობის იმგვარად ფორმირებისგან, მოდერნიზებისგან, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის სხვა წევრი ქვეყნის სასამართლოს გადაწყვეტილების შესრულებას.

2.2. ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის თვისებები

ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემა მრავალმხრივი თანამშრომლობის განსაკუთრებული მაგალითია. იგი ევროპული სამართლის განსაკუთრებული ნაწილია. მისი მსგავსი მოდელი მრავალსუბიექტიან ფორმატში არ არსებობს. პირის გადაცემის კვაზიევროპული მექანიზმი უნიკალურია, რადგან ეფუძნება იმგვარ ფორმალურ და მატერიალურ ელემენტებს, რომლითაც ექსტრადიცია მხოლოდ სამართლებრივი თანამშრომლობის პროცესია და არ უკავშირდება პოლიტიკურ განზომილებას.¹⁸

ევროპული კავშირის ფარგლებში ექსტრადიციის პროცესში გადაწყვეტილებებს მხოლოდ სასამართლოები იღებენ. პირის გადაცემისთვის აუცილებელია სათანადო წესით შევსებული და გამოცემული იყოს დაკავების ევროპული ორდერი. იგი, ერთი მხრივ, უნდა გამოსცეს ექსტრადიციის მომთხოვნი სახელმწიფოს შესაბამისმა სასამართლომ, მეორე მხრივ, გადაცემის თაობაზე გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს ექსტრადიციის მომთხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლომ. ექსტრადიციის პროცესში ცენტრალური, აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოების მონაწილეობას გააჩნია მხოლოდ ტექნიკური და ადმინისტრაციული ფუნქცია.¹⁹

ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემაში პირის გადაცემა დაკავების ევროპული ორდერით ხორციელდება. იგი კავშირის წევრი სახელმწიფოს მართლმსაჯულების განმხორციელებელი ორგანოს გადაწყვეტილებაა, რომელიც ადრესატ სახელმწიფოს სთხოვს პირის დაკავებასა და გადაცემას. დაკავების ორდერი გამოიცემა იმ შემთხვევაში, თუ პირის წინააღმდეგ მომთხოვნის წარმდგენ სახელმწიფოში სისხლისსამართლებრივი დევნა ხორციელდება ან თავისუფლების აღკვეთის შესახებ გამოტანილი განჩინების ან თავისუფლების შეზღუდვის თაობაზე ბრძანების აღსრულების მიზნით. ამასთან, დაკავების ევროპული ორდერის გამომცემი სასამართლო მისი გამოცემის უფლებამოსილებას უნდა ფლობდეს ეროვნული კანონმდებლობის საფუძველზე. დაკავების ევროპული ორდერი ეგზავნება ადრესატი სახელმწიფოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ იმ ორგანოს, რომელსაც ორდერის აღსრულების უფლებამოსილება აქვს მინიჭებული. დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემა დასაშვებია:

¹⁸ ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის შესახებ ვრცლად იხ.: *Alegre S., Leaf M., Mutual Recognition in Europe Judicial Cooperation -- a Step Too Far Too Soon? Case Study: the European Arrest Warrant*, *European Law Journal: Review of European Law in Context*, 2004, 200-217; *Amicis G., Initial Views of the Court of Justice on the European Arrest Warrant: Towards a Uniform Pan-European Interpretation?* *European Criminal Law Review*, 2012, 47-60; *Blekxtoon R., Ballegooij W., Handbook on the European Arrest Warrant*, 2004; *Fichera M., The Implementation of the European Arrest Warrant in the European Union: Law, Policy and Practice*, 2009; *Plachta M., European Arrest Warrant: Revolution in Extradition?* *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 2003, 178-194; *Spencer J. R., Implementing the European Arrest Warrant: A Tale of How Not to Do It*, *Statute Law Review*, 2009, 184-202.

¹⁹ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002F0584>> [18.12.2017], მე-9 აბზაცი.

• დანაშაულებზე, რომლებსაც ევროპული კავშირის საბჭოს 2002 წლის 13 ივნისის ჩარჩო გადანყვეტილება ითვალისწინებს²⁰; ან

• თუ ჩადენილი ქმედებისთვის მოთხოვნის წარმდგენი სახელმწიფოს კანონმდებლობა სასჯელის სახით ითვალისწინებს თავისუფლების შეზღუდვას ან აღკვეთას სულ მცირე 12 თვის ვადით ან თუკი ამ პირის მიმართ განაჩენი უკვე გამოტანილია და მას სასჯელის სახით შეეფარდა თავისუფლების აღკვეთა ან შეზღუდვა სულ მცირე 4 თვის ვადით.

ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემაში პირის გადაცემაზე საბოლოო გადანყვეტილების მისაღებად მაქსიმალური ვადაა დადგენილი. პირი როდესაც თანხმობას აცხადებს გადაცემაზე, მისი ექსტრადიციის თაობაზე საბოლოო გადანყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს ასეთი თანხმობის მიღებიდან 10 დღის ვადაში.²¹ სხვა შემთხვევაში, დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულებასთან დაკავშირებით საბოლოო გადანყვეტილება მიიღება ექსტრადიციის დაქვემდებარებული პირის დაკავებიდან 60 დღის ვადაში.²² თუ სპეციფიკურ შემთხვევაში შეუძლებელია ზემოხსენებულ ვადებში დაკავების ევროპული ორდერის შესრულება, ექსტრადიციის მოთხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლო დაუყოვნებლივ აცნობებს პირის გადაცემის გადადების შესახებ ორდერის გამომცემ სასამართლოს. დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულების გადადება შესაძლებელია კიდევ 30 დღით.²³

²⁰ ჩარჩო-გადაწყვეტილებით გათვალისწინებულია შემდეგი 32 ტიპის დანაშაული: კრიმინალური ორგანიზაციის საქმიანობაში მონაწილეობა; ტერორიზმი; ადამიანის ორგანოების ტრეფიკინგი; ბავშვთა სექსუალური ექსპლოატაცია და ბავშვთა პორნოგრაფია; ნარკოტიკებითა და ფსიქოტროპული ნივთიერებებით უკანონო ვაჭრობა; ცეცხლსასროლი იარაღის, საბრძოლო მასალით, ფეთქებადი ნივთიერებით ან ასაფეთქებელი მონოპოლიტით უკანონო ვაჭრობა; კორუფცია; თაღლითობა (მათ შორის, ევროპული გაერთიანების ფინანსური ინტერესების დაცვის შესახებ 1995 წლის 26 ივლისის კონვენციით გათვალისწინებული მნიშვნელობით); უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაცია (ფულის გათეთრება); ყალბი ფულის, მათ შორის, ევროს დამზადება; კომპიუტერთან დაკავშირებული დანაშაულები; დანაშაული გარემოს დაცვის წესის წინააღმდეგ, მათ შორის, გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ცხოველის ან ველური მცენარის ჯიშებით უკანონო ვაჭრობა; საზღვრის უკანონო კვეთასა და თავშესაფრის უკანონოდ მიღებაში დახმარება; მკვლელობა, ჯანმრთელობის მძიმე დაზიანება; ადამიანის ორგანოებითა და ქსოვილით უკანონო ვაჭრობა; ადამიანის გატაცება, თავისუფლების უკანონოდ შეზღუდვა და მძევლად აყვანა; რასიზმი და ქსენოფობია; ორგანიზებული ან შეიარაღებული ძარცვა; კულტურული ნივთის, მათ შორის ანტიკვარებისა და ხელოვნების ნიმუშის უკანონო გადაზიდვა, გადატანა; რეკეტი და გამოძალვა; პროდუქციის გაყალბება; ყალბი ადმინისტრაციული დოკუმენტის დამზადება და მისით ვაჭრობა; გადახდის საშუალებების გაყალბება; ჰორმონალური ნივთიერებებითა და სხვა მზარდი პრომოტორებით უკანონო ვაჭრობა; ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებებით უკანონო ვაჭრობა; მოპარული სატრანსპორტო საშუალებებით ვაჭრობა; გაუპატიურება; ცეცხლის წაკიდება; სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს იურისდიქციის მიკუთვნებული დანაშაულები; თვითმფრინავების/გემების უკანონო ჩამორთმევა და საბოტაჟი.

²¹ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002F0584>> [18.12.2017], მე-17 მუხლის მე-2 პარაგრაფი.

²² იქვე, მე-3 პარაგრაფი.

²³ თუ დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულება დამატებითი 30 დღის განმავლობაშიც ვერ მოხერხდება, ექსტრადიციის მოთხოვნის მიმღებმა სახელმწიფომ უნდა აცნობოს ევროიუსტს შესაბამისი ობიექტური მიზეზების მითითებით. ამასთან, თუ კავშირის წევრი სახელმწიფო სულ მცირე ორჯერ ვერ უზრუნველყოფს დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულებას, კავშირის საბჭო შეაფასებს ამ სახელმწიფოს მიერ ეროვნულ დონეზე ჩარჩო-გადაწყვეტილების იმპლემენტაციის პროცესს.

3. დაკავების ევროპული ორდერის შესრულებაზე უარის თქმის ნორმატიული საფუძვლები

კავშირის წევრი სახელმწიფოს მიერ დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულება, როგორც აღინიშნა, ორმხრივი ნდობისა და ორმხრივი აღიარების პრინციპებიდან გამომდინარე, სავალდებულოა. თუმცა, გამონაკლისია ინდივიდუალური (სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებული) შემთხვევები, რომლებიც წესრიგდება ჩარჩო-გადაწყვეტილებით. ნიშანდობლივია, რომ იგი აგრეთვე შეიცავს ექსტრადიციის პროცესის შეჩერებისა და აკრძალვის განსაკუთრებულ საფუძვლებს, რაც თავის მხრივ, დაკავშირებულია ადამიანის უფლებათა დაცვის პოლიტიკურ და სამართლებრივ განზომილებებთან. გარდა ამისა, ექსტრადიციის კვაზი-ევროპულ სისტემაში არსებობს პირის გადაცემაზე უარის თქმის როგორც აბსოლუტური, აგრეთვე ნებაყოფლობითი შემთხვევები. ამგვარი საფუძვლები ქვემოთ იქნება განხილული.

3.1. გადაცემის დაუშვებლობა ძირითადი უფლებების დაცვის მიზნით

დაკავების ევროპული ორდერის ფარგლებში კავშირის წევრი სახელმწიფოს სასამართლო პირს არ გადასცემს, როდესაც:

- ევროპული კავშირის საბჭო განსაზღვრავს ამ წევრ სახელმწიფოში ევროპული კავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიით გათვალისწინებული ძირითადი უფლებების, თავისუფლებებისა და პრინციპების სერიოზული და მუდმივი დარღვევის საფრთხეს (*პოლიტიკური განზომილება*).²⁴ ამგვარ შემთხვევაში ეროვნული სასამართლო შეზღუდულია კავშირის საბჭოს გადაწყვეტილებით და დაკავების ევროპული ორდერის აღსრულება ასეთი გადაწყვეტილების გაუქმებამდე გამოიწვევს ევროპული ქარტიისა და ევროპული კავშირის შესახებ ხელშეკრულების დარღვევას.

- არსებობს სერიოზული რისკი, რომ პირს ემუქრება სიკვდილით დასჯა, წამება, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახველი მოპყრობა და სასჯელის გამოყენება (*სამართლებრივი განზომილება*);

- პირის ექსტრადირებაზე მოთხოვნის მიზანი არის არა დანაშაულისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრება, არამედ დევნა, დაკავება, დაპატიმრება სქესის, რასის, რელიგიის, ეთნიკური წარმოშობის, მოქალაქეობის, ენობრივი კუთვნილების, პოლიტიკური მოსაზრების ან სექსუალური ორიენტაციის ან სხვა სუბიექტური საფუძვლის გამო (*სამართლებრივი განზომილება*).

დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემისთვის დადგენილია უნიფიცირებული წესები და ფორმალური მოთხოვნები. ჩარჩო-გადაწყვეტილებით განსაზღვრულია დაკავების ევროპული

²⁴ ძირითადი უფლებების, თავისუფლებებისა და პრინციპების სერიოზული და მუდმივი დარღვევის საფრთხის განსაზღვრის პროცედურასთან დაკავშირებით ვრცლად იხ.: *მირიანაშვილი გ.*, ევროპული კავშირის სამართლის ცნობარი, თბ., 2015, 173-174.

ორდერის შინაარსის და ფორმა, რომლის არასათანადოდ შევსება პირის გადაცემაზე უარის თქმის საფუძველია.²⁵

3.2. აბსოლუტური საფუძვლები

აბსოლუტური საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში წევრი სახელმწიფოს სასამართლო ვალდებულია უარი თქვას დაკავების ევროპული ორდერის შესრულებაზე, თუ:

- დანაშაული, რომელსაც დაკავების ევროპული ორდერი ეფუძნება, ამნისტირებულია ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში. ამასთან აუცილებელია, რომ ამ სახელმწიფოს გააჩნდეს იმავე დანაშაულზე სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების იურისდიქცია ეროვნული სამართლის მიხედვით;

- ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლოს შეატყობინეს, რომ გადაცემას დაქვემდებარებული პირის მიმართ ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში სასამართლოს მიერ გამოტანილია საბოლოო გადაწყვეტილება იმ ქმედებისთვის, რომლის გამოც მოთხოვნილია მისი ექსტრადიცია. თუკი ამგვარ შემთხვევაში პირს სასჯელი დაეკისრა, აუცილებელია, რომ მიმდინარეობდეს სასჯელის აღსრულების პროცესი ან მისი აღსრულება დასრულებული იყოს ან ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობით ამ სასჯელის აღსრულება აღარ იყოს შესაძლებელი;

- გადაცემას დაქვემდებარებული პირი საკუთარი ასაკიდან გამომდინარე, ბრალუვნა-როა ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში.²⁶

3.3. ფაკულტატური საფუძვლები

ჩარჩო გადაწყვეტილებაში უფრო ფართოდ არის მოცემული შემთხვევები, როდესაც შესაძლებელია დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობა. წევრი სახელმწიფოს სასამართლოს უფლება აქვს არ შეასრულოს დაკავების ევროპული ორდერი თუ.²⁷

- ჩარჩო-გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული რომელიმე დანაშაული, რომელსაც დაკავების ევროპული ორდერი ეფუძნება, არ წარმოადგენს დანაშაულს ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში;

- გადაცემას დაქვემდებარებული პირის მიმართ ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში მიმდინარეობს სისხლისსამართლებრივი დევნა იმ ქმედებისთვის, რომელიც დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემა დაედო საფუძვლად;

- ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს მართლმსაჯულების განმახორციელებელი ორგანოს მიერ მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება იმ ქმედებაზე სისხლისსამართლებრივი დევ-

²⁵ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე: Niculaie Aurel Bob-Dogi [C-241/15], 67-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179221&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=307411>> [18.12.2017].

²⁶ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002F0584>> [18.12.2017], მე-3 მუხლი.

²⁷ იქვე, მე-4 მუხლი.

ნის არ განხორციელების შესახებ, რომელიც დაკავების ევროპულ ორდერის გამოცემას ეფუძნება, ან ასეთ გადაწყვეტილებით სამართალწარმოება შეწყდა, ან სასამართლომ მიიღო იმგვარი საბოლოო გადაწყვეტილება გადაცემას დაქვემდებარებული პირის მიმართ იგივე ქმედებასთან დაკავშირებით და იგი კრძალავს სამართალწარმოების პროცესის გაგრძელებას;

- გადაცემას დაქვემდებარებული პირის სისხლისსამართლებრივი დევნა ან გასამართლება კანონით არის აკრძალული ექსტრადიციის თხოვნის მიმღებ სახელმწიფოში და ასეთი ქმედებები მიიჩნევა ამ ქვეყნის სისხლის სამართლის იურისდიქციის ნაწილად;

- ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლოს შეატყობინეს, რომ გადაცემას დაქვემდებარებული პირის მიმართ მესამე სახელმწიფოში გამოტანილია საბოლოო გადაწყვეტილება იმ ქმედებისთვის, რომლის გამოც მოთხოვნილია მისი ექსტრადიცია. თუ ამგვარ შემთხვევაში პირს სასჯელი დაეკისრა, აუცილებელია, რომ მიმდინარეობდეს სასჯელის აღსრულების პროცესი ან მისი აღსრულება დასრულებული იყოს ან მესამე სახელმწიფოს კანონმდებლობით ამ სასჯელის აღსრულება აღარ იყოს შესაძლებელი;

- პირი, რომლის მიმართ იგი გამოცემულია დაკავების ბრძანების ან დაპატიმრების შესახებ სასჯელის აღსრულებისთვის, არის ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს მოქალაქე, ბინადრობის უფლების მქონე პირი და ეს სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, აღასრულოს დაკავების ან დაპატიმრების ბრძანება შიდა სამართლის შესაბამისად;

- იგი დაკავშირებულია დანაშაულთან, რომელიც:

- ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სამართლით მიიჩნევა, რომ მთლიანად ან ნაწილობრივ არის ჩადენილი ამავე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე (ან ასეთი სტატუსის მქონე ადგილზე); ან

- ჩადენილია ექსტრადიციის თხოვნის გამცემი სახელმწიფოს ტერიტორიის მიღმა და ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სამართალი არ იძლევა იგივე დანაშაულების სისხლისსამართლებრივი დევნის შესაძლებლობას, როდესაც ისინი მისი ტერიტორიის გარეთ არის ჩადენილი.

- იგი გამოცემულია ისეთი დაპატიმრების ან დაკავების ბრძანების აღსასრულებლად, რომლის სასამართლო განხილვის პროცესში გადაცემას დაქვემდებარებული პირი არ მონაწილეობდა, თუმცა ამ შემთხვევაში აუცილებელია, რომ არ იყოს მითითებული ექსტრადიციის თხოვნის გამცემი სახელმწიფოს სამართლით გათვალისწინებული პროცედურული გარანტიები²⁸ (მაგ.: დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლება და სხვა).²⁹

²⁸ Council Framework Decision of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L2009.081.01.0024.01.ENG>> [18.12.2017], პირველი მუხლი.

²⁹ ნიშანდობლივია, რომ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საკონსტიტუციო სასამართლომ დაკავების ევროპულ ორდერთან დაკავშირებულ საქმეში განავითარა ე.წ. კონსტიტუციური იდენტობის კონცეფცია, რომელიც გერმანიის ფედერაციულ საკონსტიტუციო სასამართლოს ანიჭებს შესაძლებლობას დაკავების ევროპული ორდერის, აგრეთვე ზოგადად კავშირის აქტების შესაბამისობა შეაფასოს გერმანიის ძირითადი კანონით აღიარებულ ღირსების უფლებასთან მიმართებით. ვრცლად იხ.: <http://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2015/12/rs20151215_2bvr273514en.html;jsessionid=8C76433FF1384ABF38F047A3F8583A4E.1_cid370> [18.12.2017].

ზემოხსენებული შემთხვევის გარდა, სხვა საფუძვლით დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობა არის ჩარჩო-გადაწყვეტილების დარღვევის ტოლფასი.³⁰

4. დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის აქცესორული საფუძვლები მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკის მიხედვით

ზემოხსენებულ შემთხვევებში თვალსაჩინოა, რომ ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემაში ადამიანის უფლებების დაცვის თვალსაზრისით, განსაკუთრებული ფუნქცია აქვს ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლოს. თუმცა, მხოლოდ სამართლებრივი აქტის ფარგლებში ადამიანის უფლებებზე მითითება, ასეთი ნორმების დეკლარირება და ეროვნულ დონეზე მექანიზმის (მაგ.: სასამართლო) გამოყოფა არ არის საკმარისი უფლებებისა და თავისუფლებების ეფექტიანად დაცვისთვის. ნებისმიერ სამართლებრივ სისტემაში აუცილებელია არსებობდეს დამოუკიდებელი, სეპარატული მექანიზმი, რომელიც ზედამხედველობას გაუწევს ადამიანის უფლებათა სტანდარტების ჯეროვნად შესრულებას.³¹ ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემაში ადამიანის უფლებების დაცვაზე ეროვნულ სასამართლოსთან ერთად ზედამხედველობას ახორციელებს მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლო. იგი უფლებამოსილია განიხილოს ერთი მხრივ, წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურის ფარგლებში³² ეროვნული სასამართლოს კითხვები ჩარჩო-გადაწყვეტილების ნორმის ინტერპრეტაციასთან და (ევროპული კავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიასთან, კავშირის დამფუძნებელ ხელშეკრულებებთან) ვალიდურობასთან მიმართებაში, მეორე მხრივ, ფიზიკური პირის სარჩელი ჩარჩო-გადაწყვეტილების ევროპული კავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიასთან, კავშირის დამფუძნებელ ხელშეკრულებებთან შესაბამისობის თაობაზე.³³

³⁰ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე: Stefano Melloni, [C-399/11], 63-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=135894&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=304986>> [18.12.2017].

³¹ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე: Yassin Abdullah Kadi and Al Barakaat International Foundation v Council of the European Union, and Commission of the European Communities [C-402/05 P and C-415/05 P], <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62005CJ0402&from=EN>> [18.12.2017], 286-ე პარაგრაფი.

³² წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურა - ეროვნული სასამართლო ვალდებულია წვერი სახელმწიფოს მართლმსაჯულებაში უზრუნველყოს კავშირის სამართლის სათანადო, შესაბამისი გამოყენება. თუ ეროვნულ სასამართლოს საქმის განხილვის პროცესში ეჭვი შეეპარება კავშირის სამართლის მოქმედებას ან მიზნობრივ ინტერპრეტაციაში, უფლებამოსილია და ზოგიერთ შემთხვევაში ვალდებულიცაა შეკითხვით მართოს ევროპული კავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს. კავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ წინასწარი გადაწყვეტილების პროცედურის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილება განსახილველ საქმესთან მიმართებაში მავალბელი ხასიათისაა. მისი მხედველობაში მიღება და გათვალისწინება სავალდებულოა სხვა საქმეების განხილვის პროცესშიც. ხსენებული პროცედურა ფუძემდებლურ როლს ასრულებს ევროპული კავშირის სამართლის განვითარებაში. იხ.: ევროპული კავშირის შესახებ ხელშეკრულების 267-ე მუხლი. ვრცლად იხ.: Kaczorowska A., European Union Law, 2011, Routledge, 256-290;

³³ 1992 Treaty on European Union, 269-ე მუხლი.

მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკის ანალიზი ცხადყოფს, რომ ძირითად შემთხვევაში ექსტრადიციის კვაზიევროპულ მექანიზმთან დაკავშირებით სამართალწარმოება წინასწარი გადანყვეტილების პროცედურის ფორმატში ხორციელდება. აღნიშნული მექანიზმი წარმოადგენს კავშირის სივრცეში ამ მიმართულებით ადამიანის უფლებათა დაცვის სტანდარტების განვითარების (თუ შეფერხების³⁴) პროცედურულ ინსტრუმენტს. შესაბამისად, დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის აქცესორული საფუძვლები მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიერ ხსენებული პროცედურის ფარგლებში არის განვითარებული.

4.1. დაკავების ევროპული ორდერის იუსტიციური ხასიათი

მართლმსაჯულების ევროპულმა სასამართლომ საქმეზე – რუსლანას კოვალკოვასი [C-477/16] ცალსახად გამოიციხა იმ ორგანოს მიერ დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემა, რომელიც არ ახორციელებს მართლმსაჯულებას. წინამდებარე საქმეში დაკავების ევროპული ორდერი გამოსცა ლიტვის იუსტიციის სამინისტრომ,³⁵ რომელიც ითხოვდა ნიდერლანდების სამეფოდან ლიტვის მოქალაქის – კოვალკოვასის დაკავებასა და გადაცემას სხეულის მძიმე დაზიანებისთვის დაკისრებული სასჯელის აღსასრულებლად.³⁶ ლიტვას მიაჩნდა, რომ ჩარჩო-გადაწყვეტილებაში მოხსენიებულ ტერმინში – „იუსტიციური უწყება“, წევრი სახელმწიფო საკუთარი შეხედულებით განსაზღვრავს შესაბამის ორგანოს და ეროვნული სამართლით აკისრებს მას უფლებებსა და ვალდებულებებს.³⁷ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს განცხადებით, აღნიშნული ტერმინის შინაარსისა და მასშტაბის დეფინირების კომპეტენცია წევრ სახელმწიფოს არ გააჩნია.³⁸ მას კავშირის სამართალში აქვს ავტონომიური ბუნება, ხასიათი.³⁹ იგი გულისხმობს ორგანოს, რომელიც ახორციელებს მართლმსაჯულებას და არის დეპოლიტიზირებული, დამოუკიდებელი. შესაბამისად, წევრი სახელმწიფო ვალდებულია კავშირის სამართლებრივი აქტის, მათ შორის ჩარჩო-გადაწყვეტილების ეროვნულ სამართალში გადატანის, ინტერპრეტაციისა და იმპლემენტაციის პროცესში გაითვალისწინოს მისი კონ-

³⁴ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიერ ადამიანის უფლებათა დაცვის სტანდარტების განვითარების შეფერხებასთან დაკავშირებით იხ.: მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: Stefano Melloni, [C-399/11], მე-60 პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=135894&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=304986>> [18.12.2017].

³⁵ ნიშანდობლივია, რომ წინამდებარე შემთხვევა არ იყო პირველი, როდესაც დაკავების ევროპულ ორდერს ლიტვის იუსტიციის სამინისტრო გამოსცემდა, მაგალითად იხ.: Evaluation report of the Council of 14 December 2007 concerning national practices relating to the European arrest warrant [Evaluation report on the fourth round of mutual evaluations 'the practical application of the European arrest warrant and corresponding surrender procedures between Member States': Report on Lithuania [12399/2/07 REV 2].

³⁶ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: Ruslanas Kovalkovas, [C-477/16], მე-10-მე-12 პარაგრაფები, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185243&doclang=EN>> [18.12.2017].

³⁷ იქვე.

³⁸ იქვე, 32-ე პარაგრაფი.

³⁹ იქვე.

ტექსტი და მიზანი.⁴⁰ ამასთან, მართლმსაჯულების ევროპულმა სასამართლომ აღნიშნა, რომ ლიტვის იუსტიციის სამინისტრო წარმოადგენს აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოს, რომლის გამოცემული დაკავების ევროპული ორდერი არ ექვემდებარება სასამართლო კონტროლს.⁴¹ აქედან გამომდინარე, ასეთი ორდერი არ არის საკმარისი ნევრ სახელმწიფოებს შორის მაღალი ნდობის ჩამოყალიბებისა და არსებობისთვის.⁴² მნიშვნელოვანია ითქვას, რომ ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემის ფორმირების მიზანი ამ პროცესის სრული დეპოლიტიზაცია, დე-ბიუროკრატიზაცია, სამართლებრივ და პოლიტიკურ ორგანოებს შორის მკვეთრი მიჯნის დადგენა წარმოადგენდა. ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემა ევროპული მოდელისგან განსხვავებით ეფუძნება პირის გადაცემაზე თანამშრომლობას მხოლოდ სასამართლოებს შორის. ამგვარად, დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემის პროცესში აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოს მატერიალური მონაწილეობა ეწინააღმდეგება ჩარჩო-გადანყვეტილების მიზანსა და კონტექსტს.

4.2. დაკავების ევროპული ორდერის ფორმალური კანონიერება

მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიხედვით, ერთი მხრივ, დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემისას დაცული უნდა იყოს მისი შევსების ფორმალურ-სამართლებრივი კრიტერიუმები, მეორე მხრივ, დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემის საფუძველს განცალკევებულად არსებული ეროვნული აქტი, მაგალითად, დაკავების ეროვნული ბრძანება უნდა წარმოადგენდეს. ჩარჩო-გადანყვეტილებით დამტკიცებული დანართის თანახმად, დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემა უნდა ეფუძნებოდეს სასამართლო განაჩენის აღსრულების მტკიცებულებას, დაკავების ბრძანებას ან სხვა სასამართლო გადანყვეტილებას, რომელსაც ექნება მსგავსი ეფექტი.⁴³ საქმეში *ნიქულაი აურელ ბობ-დოგი [C-241/15]*, დაკავების ევროპული ორდერი გამოცემული იყო რუმინეთის მოქალაქე ბობ-დოგის გადაცემის თაობაზე, რომელსაც ბრალად ედებოდა უნგრეთში სატვირთო მანქანის გადაჭარბებული სიჩქარით ექსპლოატაციის შედეგად უნგრეთის მოქალაქისთვის ჯანმრთელობისთვის მძიმე ზიანის მიყენება. მნიშვნელოვანია, რომ ბობ-დოგის მიმართ გამოცემული დაკავების ევროპული ორდერის გამოცემის საფუძველში თავად დაკავების ევროპული ორდერი იყო მითითებული. მართლმსაჯულების ევროპულმა სასამართლომ ჩარჩო-გადანყვეტილების სისტემური, ტელეოლოგიური და გრამატიკული მეთოდებით ინტერპრეტაციის საფუძველზე, მკაფიოდ განაცხადა, რომ ჩარჩო გადანყვეტილების დანართში მოხსენიებულ ზოგად ტერმინში იგულისხმება დაკავების ეროვნული ბრძანება, შესაბამისად, მისი ზოგადი გაგებით განმარტება ეწინააღ-

⁴⁰ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: *Ruslanas Kovalkovas*, [C-477/16], 33-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185243&doclang=EN>> [18.12.2017],

⁴¹ იქვე, 44-ე პარაგრაფი.

⁴² იქვე, 44-ე პარაგრაფი.

⁴³ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადანყვეტილება საქმეზე: *Niculaie Aurel Bob-Dogi* [C-241/15], 68-ე პარაგრაფი, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179221&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=307411>> [18.12.2017].

მდეგება დაკავების ევროპული ორდერის ბუნებას⁴⁴. ამგვარად, დაკავების ევროპული ორდერის ვალიდურად მიჩნევისთვის, სულ მცირე, გათვალისწინებული უნდა იყოს ჩარჩო-გადაწყვეტილებით დადგენილი ფორმალური მოთხოვნები.⁴⁵ ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფოს სასამართლო ვალდებულია შეაფასოს დაკავების ევროპული ორდერის არა მხოლოდ შინაარსობრივი, არამედ ფორმალური მხარე, მხოლოდ ამ შემთხვევაში იქნება გადაცემას დაქვემდებარებული პირის პროცედურული და ფუნდამენტური უფლებები დაცული (ე.წ. „დუალური დაცვის დონე“).⁴⁶ აქედან გამომდინარე, თუ დაკავების ევროპული ორდერი არ ეფუძნება სეპარატულ ეროვნულ აქტს, მაგალითად, დაკავების ეროვნულ ბრძანებას, იგი არ ითვლება ვალიდურად, კანონიერად და არ ექვემდებარება შესრულებას.⁴⁷

4.3. მესამე სახელმწიფოსთვის კავშირის მოქალაქის გადაცემის შეზღუდვა

მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს თანახმად, როდესაც კავშირის წევრი სახელმწიფო მიიღებს ექსტრადიციის მოთხოვნას მესამე სახელმწიფოსგან კავშირის სხვა წევრი სახელმწიფოს მოქალაქის გადაცემის თაობაზე, იგი ვალდებულია, მესამე სახელმწიფოში ასეთი პირის ექსტრადიციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღოს ერთი მხრივ, ევროპული კავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიის შესაბამისად, მეორე მხრივ, ასეთი თხოვნის შესახებ შეატყობინოს კავშირის იმ წევრ სახელმწიფოს, რომლის მოქალაქე გადასაცემი პირია და ჩარჩო-გადაწყვეტილების საფუძველზე იგი მას გადასცეს. თუმცა, ამ წევრი სახელმწიფოს მიერ გამოცემული დაკავების ევროპული ორდერი არ შესრულდება, როდესაც კავშირის წევრ ქვეყნის შიდა სამართლიდან გამომდინარე, არ გააჩნია ეროვნული ტერიტორიის მიღმა მისი მოქალაქის ჩადენილი დანაშაულების დასჯის კომპეტენცია.

საქმეში *ალექსეი პეტრუჰინი [C-182/15]*, რუსეთის ფედერაცია ლატვიისგან ითხოვდა ესტონეთის მოქალაქის, ალექსეი პეტრუჰინის გადაცემას, რომელსაც რუსეთში ბრალი ჰქონდა წარდგენილი დიდი ოდენობით ნარკოტიკებით ვაჭრობისთვის.⁴⁸ ნიშნდობლივია, რომ ლატვია არ ფლობდა პეტრუჰინის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების იურისდიქციას, რადგან იგი არ იყო მისი მოქალაქე და ამასთან, პეტრუჰინმა დანაშაული ჩაიდინა მესამე სახელმწიფოში. ამგვარად, პეტრუჰინის ექსტრადიციის უარის თქმით უგულვებელყოფილი იქნებოდა ექსტრადიციის არსი (*დასაჯე ან გადაეცი*). ამასთან, პეტრუჰინის რუსეთის ფედერაციაში ექსტრადიციით დაირღვეოდა ევროპული კავშირის ფუნქციონირების შესახებ ხელშეკრულების მე-18დმე-20 მუხლებით დადგენილი მოქალაქეობრივი ნიშნით დისკრიმინაციის აკრძალვის პრინციპი, რომელიც კავშირის წევრ სახელმწიფოს აკისრებს ვალდე-

⁴⁴ იქვე, 43-ე-47-ე პარაგრაფები.

⁴⁵ იქვე, 53-ე პარაგრაფი.

⁴⁶ იქვე, 56-ე პარაგრაფი.

⁴⁷ იქვე, 66-ე პარაგრაფი.

⁴⁸ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე: *Aleksei Petruhin [C-182/15]*, მე-10-მე-14 პარაგრაფები, <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183097&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=315242>> [18.12.2017].

ბულებას, სხვა წევრი ქვეყნის მოქალაქეს მოეპყრას საკუთარი მოქალაქის მსგავსად.⁴⁹ მნიშვნელოვანია, რომ 1993 წელს ლატვიასა და რუსეთის ფედერაციას შორის დადებული საერთაშორისო შეთანხმების 62-ე მუხლის თანახმად, მხარეთა მოქალაქეები არ ექვემდებარებიან სხვა სახელმწიფოში ექსტრადიციას. შესაბამისად, პეტრუჰინის პირდაპირი გადაცემით დაირღვეოდა კავშირის პრიმერული სამართალი. მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლო რთული სამართლებრივი დილემის წინაშე დადგა. თუმცა მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ოპტიმალური აღმოჩნდა, რადგან უზრუნველყოფილი იქნა როგორც ადამიანის უფლებების დაცვა, აგრეთვე დანაშაულთან ბრძოლის ეფექტიანი ტრანსნაციონალური თანამშრომლობა. მართლმსაჯულების ევროპულმა სასამართლომ ე.წ. გულწრფელი თანამშრომლობის პრინციპის საფუძველზე განაცხადა, რომ როდესაც მესამე სახელმწიფო ითხოვს კავშირის მოქალაქის გადაცემას, ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფო ვალდებულია, შეატყობინოს კავშირის წევრ ქვეყანას მისი მოქალაქის მიმართ ექსტრადიციის თხოვნის თაობაზე და იგი ამავე ქვეყანას ჩარჩო-გადაწყვეტილების შესაბამისად გადასცეს.⁵⁰ მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მოტივაციიდან ივარაუდება, რომ თუ მშობელ სახელმწიფოს არ ექნება საკუთარი მოქალაქის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების იურისდიქცია, დაკავების ევროპული ორდერი არ შესრულდება და კავშირის წევრი სახელმწიფო უფლებამოსილი იქნება, კავშირის მოქალაქე გადასცეს მესამე ქვეყანას, რათა დანაშაული არ დარჩეს დაუსჯელი. თუმცა, იგი ვალდებულია შეაფასოს, არსებობს თუ არა ექსტრადიციის მომთხოვნ სახელმწიფოში ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევის სერიოზული რისკი.⁵¹ ამგვარი შეფასება მათ შორის უნდა დაეფუძნოს ავტორიტეტული რეგიონული ან/და უნივერსალური საერთაშორისო ხელშეკრულებების ფარგლებში შექმნილი ორგანოების შეფასებებს, ანგარიშებს, მოსაზრებებს, გადაწყვეტილებებს ექსტრადიციის მომთხოვნ სახელმწიფოში ადამიანის უფლებების დაცვის სტანდარტების, მდგომარეობის თაობაზე.⁵²

მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს აქტივიზმით ცალსახაა, რომ იგი ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემისთვის ქმნის პოლიტიკას, განვითარების მიმართულებებს და ზრუნავს არა მხოლოდ კავშირის სამართლის ეფექტიანობაზე, პრიმატზე და ავტონომიურობაზე, არამედ ადამიანის უფლებების დაცვის სტანდარტების ამაღლებაზე.

5. დასკვნა

ექსტრადიციის კვაზიევროპული სისტემა მიუხედავად მასშტაბურობისა, პირის გადაცემის ყველაზე შედეგიანი ინსტრუმენტია. სტატიაში განვითარებული მოსაზრებებით დადასტურდა, რომ იგი ერთდროულად არის როგორც ექსტრადიციის სფეროში თანამშრომლობის იუსტიციური მექანიზმი, აგრეთვე ადამიანის უფლებების დაცვის ნორმატიულ-ინსტრუმენტუ-

⁴⁹ ალექსეი პეტრუჰინის საქმის ქრილში კავშირის მოქალაქის დისკრიმინაციის აკრძალვის თაობაზე იხ.: *Pozdnakova A., Aleksei Petruhin: Extradition of EU Citizens to Third States, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 209-222.*

⁵⁰ იქვე, 42-ე-43-ე პარაგრაფები.

⁵¹ იქვე, 58-ე პარაგრაფი.

⁵² იქვე, 59-ე პარაგრაფი.

ლი საშუალება. ექსტრადიციის კვაზიევროპულ სისტემას თანდაყოლილი მახასიათებლები გააჩნია, რაც დაკავშირებულია გადაცემის პროცესის მაქსიმალურ ვადასთან, დაკავების ევროპული ორდერის შინაარსობრივ და ფორმალურ გამართულობასთან, ვალიდურობასთან, სათანადო ორგანოს მიერ გამოცემასთან, დეპოლიტიზაციასთან, ექსტრადიციის პროცესში აღმასრულებელი ხელისუფლების ტექნიკურ და ადმინისტრაციულ ფუნქციებთან და ა.შ. გარდა ამისა, მხოლოდ ექსტრადიციის კვაზიევროპული მოდელისთვის არის დამახასიათებელი, რომ გადასაცემი პირის პროცედურულ და ფუნდამენტურ უფლებებთან ექსტრადიციის პროცესის შესაბამისობაზე შესაძლებელია იმსჯელოს იუსტიციურმა ტრიადამ, რომელიც შედგება ეროვნული სასამართლოებისა და მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოსგან. აქედან გამომდინარე, ექსტრადიციის კვაზიევროპული რეჟიმი არასაკანონმდებლო გზით, ევროპული კავშირის უმაღლესი სასამართლოს მიერ განახლების მუდმივ პროცესშია. დაკავების ევროპული ორდერის შეუსრულებლობის ნორმატიულად დადგენილ საფუძვლებთან ერთად მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს აქტივიზმის შედეგად ყალიბდება აქცესორული შემთხვევები, როდესაც გადასაცემი პირის უფლებების დაცვის მიზნით აკრძალულია დაკავების ევროპული ორდერის შესრულება. მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს მიხედვით, აკრძალულია დაკავების ევროპული ორდერის შესრულება, თუ იგი გამოცემულია იმ ორგანოს მიერ, რომელიც არ ახორციელებს მართლმსაჯულებას. სასამართლოს განცხადებით, დაკავების ევროპული ორდერი აგრეთვე არ შესრულდება იმ შემთხვევაში, როდესაც არ არის დაცული მისი შევსების ფორმალურ-სამართლებრივი კრიტერიუმები და მისი გამოცემისთვის არ არსებობს დამოუკიდებელი ეროვნული აქტი.

მნიშვნელოვანია, რომ კავშირის სამართალი განსაზღვრავს კავშირის მოქალაქის სხვა სახელმწიფოსთვის გადაცემის ფარგლებს. იმ შემთხვევაში, როდესაც მესამე სახელმწიფო ითხოვს კავშირის მოქალაქის გადაცემას, ექსტრადიციის თხოვნის მიმღები სახელმწიფო ვალდებულია, შეტყობინება გაუგზავნოს კავშირის წევრ ქვეყანას მისი მოქალაქის მიმართ ექსტრადიციის თხოვნის შესახებ და მოთხოვნის შემთხვევაში, იგი ამავე ქვეყანას ჩარჩო-გადაწყვეტილების შესაბამისად გადასცეს, თუ მშობელ სახელმწიფოს ექნება საკუთარი მოქალაქის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების იურისდიქცია. თუმცა, კავშირის წევრი ქვეყანა ვალდებულია შეაფასოს, არსებობს თუ არა ექსტრადიციის მომთხოვნ სახელმწიფოში ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევის სერიოზული რისკი. ასეთი შეფასება სხვა ობიექტური ინფორმაციის გარდა, უნდა დაეფუძნოს ავტორიტეტული რეგიონული ან/და უნივერსალური საერთაშორისო ხელშეკრულებების ფარგლებში შექმნილი ინსტიტუტების შეფასებებს, ანგარიშებს, მოსაზრებებს, გადაწყვეტილებებს ექსტრადიციის მომთხოვნ სახელმწიფოში ადამიანის უფლებების დაცვის სტანდარტების, კონდიციის შესახებ.

ბიბლიოგრაფია

1. მირიანაშვილი გ., ევროპული კავშირის წევრი სახელმწიფოებისა და საქართველოს სასამართლოებს შორის სისხლის სამართლის საკითხებზე თანამშრომლობის ფარგლები ასოცირების შესახებ შეთანხმების მიხედვით, „ქართულ-გერმანული სისხლის სამართლის ჟურნალი“, №2, 2017, 40-44, <<http://www.dgstz.de/storage/documents/g07F05BlilKewiUBDBntciLjv3rObm-359YmWuTVF.pdf>>, [18.12.2017].
2. მირიანაშვილი გ., ევროპული კავშირის სამართლის ცნობარი, თბ., 2015.
3. TEU Treaty (Treaty on the European Union) (Maastricht Treaty) 1992.
4. Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2000.
5. Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A3200-2F0584>> [18.12.2017].
6. TFEU (Treaty on the Functioning of the European Union) 2007.
7. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community (The Reform Treaty) 2007.
8. Alegre S., Leaf M., Mutual Recognition in Europe Judicial Cooperation a step Too Far Too Soon? Case Study: The European Arrest Warrant, European Law Journal: Review of European Law in Context, 2004, 200-217.
9. Amicis G., Initial Views of the Court of Justice on the European Arrest Warrant: Towards a Uniform Pan-European Interpretation? European Criminal Law Review, 2012, 47-60.
10. Blekxtoon R., Ballegooij W., Handbook on the European Arrest Warrant, 2004.
11. Chaves M., The Evolution of European Union Criminal Law [1957-2012], 2012.
12. Borgers M. J., Mutual recognition and the European Court of Justice, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminology, 2010, 01-11, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1593463> [18.12.2017].
13. Cambien N., Mutual Recognition and Mutual Trust in the Internal Market, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 93-115.
14. Emaus J., The Interaction Between Mutual Trust, Mutual Recognition and Fundamental Rights in Private International Law in Relation to the EU's Aspirations Relating to Contractual Relations, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 117-140.
15. Fichera M., The Implementation of the European Arrest Warrant in the European Union: Law, Policy and Practice, 2009.
16. Kaczorowska A., European Union Law, 2nd ed., Routledge, 2011.
17. Larsen L. B., Some Reflections on Mutual Recognition in the Area of Freedom, Security and Justice', სტატიათა კრებულში: Cardonnel P., Rosas A., Wahl N. (eds.), Constitutionalising the EU Judicial System: Essays in Honour of Pernilla Lindh (Oxford: Hart Publishing) 2012, 148.
18. Marin L., Only You: The Emergence of a Temperate Mutual Trust in the Area of Freedom, Security and Justice and Its Underpinning in the European Composite Constitutional Order, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 141-157.
19. Plachta M., European Arrest Warrant: Revolution in Extradition? European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 2003, 178-194.
20. Pozdnakova A., Aleksei Petruhhin: Extradition of EU Citizens to Third States, European Papers, Vol. 2, 2017, No 1, 209-222.

21. *Prechal S.*, Mutual Trust Before the Court of Justice of the European Union, *European Papers*, Vol. 2, 2017, No 1, 75-92.
22. *Spencer J. R.*, Implementing the European Arrest Warrant: A Tale of How Not to Do It, *Statute Law Review*, 2009, 184-202.
23. Council Framework Decision of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, thereby enhancing the procedural rights of persons and fostering the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2009.081.01.0024.01.ENG> [18.12.2017].
24. *Aleksei Petruhhin* [C-182/15], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=-183097&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=315242>> [18.12.2017], ECJ.
25. *Maria Pupino* [C-105/03], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=59363&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=316678>>, [18.12.2017], ECJ.
26. *N.S.* [C-411/10 and C-493/10], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=-117187&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=303874>>, [18.12.2017], ECJ.
27. *Niculaie Aurel Bob-Dogi* [C-241/15], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179221&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=307411>> [18.12.2017], ECJ.
28. Opinion 2/13 pursuant to Article 218 (11) TFEU — Draft international agreement — Accession of the European Union to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms — Compatibility of the draft agreement with the EU and FEU Treaties, [2014], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=160882&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=304567>>, [18.12.2017], ECJ.
29. *Ruslanas Kovalkovas*, [C-477/16], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185243&doclang=EN>>, [18.12.2017], ECJ.
30. *Stefano Melloni*, [C-399/11], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=135894&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=304986>>, [18.12.2017], ECJ.
31. *Aranyosi and Căldăraru*, [C-404/15 and C-659/15 PPU], <<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175547&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=302286>>, [18.12.2017], ECJ.
32. Presidency Conclusions at Tampere European Council 15 and 16 October 1999, <http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm#union>, [18.12.2017].
33. Evaluation report of the Council of 14 December 2007 concerning national practices relating to the European arrest warrant [Evaluation report on the fourth round of mutual evaluations ‘the practical application of the European arrest warrant and corresponding surrender procedures between Member States’: Report on Lithuania (12399/2/07 REV 2)].
34. <http://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2015/12/rs20151215_2bvr273514en.html;jsessionid=8C76433FF1384ABF38F047A3F8583A4E.1_cid370>, [18.12.2017].